

Висше училище по застраховане и финанси - София

ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЯ

АВТОРЕФЕРАТ

**Финансови и правни аспекти на борбата с
организираната престъпност в света и
балканските страни България, Албания и
Северна Македония**

Докторант:
Julinda Shehaj, MSc

Научен ръководител:
проф. д.н. Мариела Деливерска

2023

СЪДЪРЖАНИЕ

I ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЯ	4
ВЪВЕДЕНИЕ	4
МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ ПОДХОД В ИЗСЛЕДВАНЕТО	4
1. СОЦИАЛНА ОБОСНОВАНOST НА ИЗУЧАВАНЕТО НА ТЕМАТА	4
2. ПРЕДМЕТ НА ИЗСЛЕДВАНЕ	4
3. ЦЕЛ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО	5
4. ХИПОТЕЗА	6
5. МЕТОДИ НА ИЗСЛЕДВАНЕ	7
II. ОБХВАТ И СТРУКТУРА НА ДИСЕРТАЦИЯТА	7
III КРАТКО ПОЯСНЕНИЕ КЪМ ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЯ	8
ГЛАВА ПЪРВА: АНАЛИЗ НА ПОЛОЖЕНИЕТО И ФИНАНСОВИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ	8
1.1. ОПРЕДЕЛЕНИЕ И ОСНОВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ	8
1.2. ПРИЧИНИ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ	9
1.2.1. Правни причини за развитието на организираната престъпност	9
1.2.2. Психологически аспекти за развитието на организираната престъпност	10
1.2.3. Бизнес причини за развитието на организираната престъпност	10
1.3. ФИНАНСОВИ ЕФЕКТИ ОТ ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ	11
1.3.1. Най-големите престъпни организации в света по приходи	11
1.3.2. Най-печелившите престъпни дейности на организираната престъпност в света	11
1.4. ПРОЦЕСЪТ НА ГЛОБАЛИЗАЦИЯ И ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ	11
1.4.1. Глобализацията и организираната престъпност	12
1.4.2. Организираната престъпност печели от глобализацията	12
1.5. ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ ПЕЧЕЛИ ОТ ГЛОБАЛИЗАЦИЯТА	12
1.5.1. Заплахите от организираната престъпност в света	12
1.5.2. Заплахи от организираната престъпност в Европейския съюз	13
1.5.3. Заплахи от организираната престъпност на Балканите	13
Откъс от първа глава	14
ГЛАВА ВТОРА: ПРАВНА РАМКА ЗА БОРБА С ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ	14
2.1. МЕЖДУНАРОДНИ ПРАВНИ РАМКИ ЗА БОРБА СРЕЩУ ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ	14
2.1.1. Превенция в борбата с организираната престъпност	15
2.1.2. Борба с организираната престъпност чрез ООН	16
2.1.3. Борба с организираната престъпност в Европейския съюз	17
2.1.4. Двустранно сътрудничество в борбата с организираната престъпност	18

2.2.	ИНСТРУМЕНТИ ЗА БОРБА С ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ	19
2.2.1.	Капацитет за борба с организираната престъпност	19
2.2.2.	Форми на борба с организираната престъпност	20
2.2.3.	Ролята на правителствата в борбата с организираната престъпност	20
2.2.4.	Планиране на борбата с организираната престъпност	21
Откъси от втора глава		21
ГЛАВА ТРЕТА: ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ В БАЛКАНСКИТЕ СТРАНИ БЪЛГАРИЯ, АЛБАНИЯ И СЕВЕРНА МАКЕДОНИЯ		22
3.1.	ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ НА БАЛКАНИТЕ	22
3.2.	ПРАВНИ ФИНАНСОВИ АСПЕКТИ НА ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ В БЪЛГАРИЯ	23
3.2.1.	Същността на организираната престъпност в България	23
3.2.2.	Институции за борба с организираната престъпност в България	23
3.2.3.	Нормативна уредба за борба с организираната престъпност в България	23
3.2.4.	Финансови аспекти на организираната престъпност в България	24
3.3.	ПРАВНИ ФИНАНСОВИ АСПЕКТИ НА ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ В АЛБАНИЯ	24
3.3.1.	Естеството на организираната престъпност в Албания	24
3.3.2.	Институции за борба с организираната престъпност в Албания	25
3.3.3.	Нормативна рамка за борба с организираната престъпност в Албания	25
3.3.4.	Финансови аспекти на организираната престъпност в Албания	26
3.4.	ПРАВНИ ФИНАНСОВИ АСПЕКТИ НА ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ В СЕВЕРНА МАКЕДОНИЯ	26
3.4.1.	Характеристики на организираната престъпност в Северна Македония	26
3.4.2.	Институции за борба с организираната престъпност в Северна Македония	27
3.4.3.	Нормативна рамка за борба с организираната престъпност в Северна Македония	28
3.4.4.	Финансови аспекти на организираната престъпност в Северна Македония	28
Откъс от трета глава		28
ЗАКЛЮЧЕНИЕ		28
V ИЗПОЛЗВАНЕ НА НАУЧНИТЕ И ПРАКТИЧЕСКИ РЕЗУЛТАТИ		30
СПИСЪК НА ПУБЛИКАЦИИ, СВЪРЗАНИ С ДИСЕРТАЦИЯТА		31
СПИСЪК НА ЦИТИРАНАТА ОТБРАННА ЛИТЕРАТУРА		31
ДЕКЛАРАЦИЈА ЗА ОРИГИНАЛНОСТ И ДОВЕРБА		36

I ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЯ

ВЪВЕДЕНИЕ

При изграждането на концепция за наказателно-правна защита срещу организираната престъпност се изхожда от нейните основни характеристики: престъпна доходност, насилие и сплашване, корупция, сложност, организираност, синхронизация,

Финансови и правни аспекти на борбата с организираната престъпност в света и балканските страни България, Албания и Северна Македония

координация, интернационалност, техническа екипировка, мултиспециалност. Последната характеристика на тази престъпност е тясната връзка с тероризма, прането на пари, корупцията, незаконната търговия, производството и разпространението на наркотици, компютърните престъпления, шпионажа (във всички области) и научно-техническото развитие.

Борбата с организираната престъпност може да се води чрез изграждане на добре закръглена институционална и ефективна система за борба с организираната престъпност. Това означава изграждане на цялостна система на държавна организация в борбата с организираната престъпност, с подсистеми, тясно свързани помежду си и с единно и съвместно действие с цел по-ефективна защита и пресичане на всички съвременни форми на организирана престъпност.

Поради многоизмерността и интернационалността на това престъпление националната система и нейните подсистеми трябва да се впишат в международната система. Съответно националната система следва да бъде хармонизирана и свързана с международната наказателно-правна защита.

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ ПОДХОД В ИЗСЛЕДВАНЕТО

1. СОЦИАЛНА ОБОСНОВАНOST НА ИЗУЧАВАНЕТО НА ТЕМАТА

Организираната престъпност е особена форма на професионална престъпност, която се развива в развитите страни през 20-ти век и която все повече присъства в страните в преход, които не са имали или не са я усетили с такава интензивност, както през последните години (края на 90-те години), а сега присъствието му се забелязва във всички сфери на обществения живот и представлява опасна и реална заплаха за по-нататъшното развитие на демократичните отношения.

Защитата на международния и националния ред от съвременните форми на престъпност е невъзможна без организиране на непрекъснати и синхронизирани мерки. Тази защита от организираната престъпност, като негативно явление, което има способността да използва благоприятни условия за развитие и проникване в социалния живот и да се адаптира към конкретна общественно-политическа и икономическа ситуация не само във вътрешността на една страна, но и в международен план..

2. ПРЕДМЕТ НА ИЗСЛЕДВАНЕ

Предмет на докторската дисертация са правните и финансови аспекти на организираната престъпност в света и балканските страни България, Албания и Македония и изграждането на ефективна национална институционална система за защита на организираната престъпност.

Като специален предмет на изследване, който служи като основа за изграждане на институционална система за борба с организираната престъпност, концепцията, формите, условията и причините, които водят до появата на организираната престъпност в балканските страни България, Албания и Северна Македония са разследвани.

Като основа за изграждане на институционална система за борба с организираната престъпност се използват знанията, получени чрез прилагане на сравнителни методи за анализ на няколко национални системи за борба с организираната престъпност.

Допълнителен обект на изследване в настоящата разработка е разработването на ефективни средства и методи за работа на субектите, които работят за потискане на организираната престъпност.

Получените резултати от това изследване представляват основа за подготовка и даване на насоки за правилното и законосъобразно поведение на субектите в рамките на институционалната закрила на балканските страни България, Албания и Северна Македония като последен обект на изследването на настоящия труд. ..

3. ЦЕЛ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Основната цел на докторската дисертация е да предложи ефективна национална система за защита срещу всички форми на организираната престъпност в балканските страни България, Албания и Северна Македония. Така изградената система означава установяване на точна методология за работа на националната система и нейните подсистеми за противодействие на организираната престъпност.

Допълнителна изследователска цел на тази статия е определянето на насоки за правно поведение на субектите, отговорни за борбата с организираната престъпност в балканските страни България, Албания и Северна Македония. Насоките са дадени като инструкции за действие на полицията, разузнавателните служби, митниците, финансовата полиция, институциите за предотвратяване на прането на пари, прокурорите и съдиите за улесняване на справянето с организираната престъпност.

За постигане на научно-изследователската и научно-практическата цел на статията бяха поставени следните задачи:

- Да проучи характеристиките и тенденциите на организираната престъпност в света и в балканските страни, България, Албания и Северна Македония,
- Да проучи съществуващите финансови и правни аспекти за извършване на дейности на организираната престъпност,
- Да се определят ефектите от организираната престъпност.
- Да проучи и анализира възможните проблеми и рискове от предприемането на мерки срещу организираната престъпност,
- Да проучи и анализира финансовите и правни мерки за превенция на организираната престъпност,
- Да се разработят концептуални модели за усъвършенстване на системата от финансови и правни мерки за борба с организираната престъпност.

Основната научна новост в дисертацията е предлагането на модел за усъвършенстване на системата за предприемане на финансови и правни мерки за борба с организираната престъпност.

Практическа стойност и приложимост - Научната и приложна новост се състои в емпирични резултати и общи заключения, в резултат на експериментални изследвания, както и теория и знания, разработени, за да допринесат за борбата с организираната престъпност.

Реализация и утвърждаване на резултатите - Всички изследвания и резултати от тази дисертация са реализирани чрез изследване на борбата с организираната престъпност, която се провежда в някои от развитите страни в света и в Република България, Албания и Северна Македония

Основната архитектура на тази дисертация е описана в Глава втора, а нейното изпълнение е обсъдено в Глава Трета.

Публикации – Основните резултати от дисертационния труд са представени в 3 публикации, издадени като самостоятелни трудове на автора.

4. ХИПОТЕЗА

Основна (обща) хипотеза:

Разработката изхожда от предположението, че "без точно дефинирани правни и финансови аспекти като институционална правна национална рамка няма успешна борба с организираната престъпност".

Първа специална хипотеза:

Какви са основните проблеми, свързани с правните и финансови аспекти на организираната престъпност, особено в балканските страни България, Албания и Северна Македония.

Втора специална хипотеза:

Осигуряване на адекватно правно регулиране на правителствата и банковите и други финансови институции за борба с организираната престъпност.

Трета специална хипотеза:

Една стабилна система за борба с организираната престъпност позволява на държавите, техните правителства и институции да планират и насочват дейността на своите структурни елементи по отношение на тяхното разширяване и укрепване, за да достигнат възможно най-високо ниво, което им дава възможност да се противопоставят успешно на организираната престъпност. .

Помощна хипотеза:

- Съществуват правни празноти за правилна институционална борба с организираната престъпност.

5. МЕТОДИ НА ИЗСЛЕДВАНЕ

За успешната обработка и разработване на темата на докторската дисертация, която изисква многоизмерен подход, се използват по-голям брой изследователски методи, а именно:

- **исторически** - чрез прилагането на този метод исторически се определят начините на институционална защита срещу организираната престъпност;
- **анализ на съдържанието** - този метод се използва за анализ на разпоредбите на Закона за полицията, Закона за съдилищата, Закона за прокуратурата, Закона за митниците, Закона за митническата администрация, Закона за вътрешните работи, Закона за финансовата полиция, които уреждат институционалната защита от организирана престъпност;
- **сравнителен метод (сравнителен)** - с прилагането му се извършва сравнителна оценка на опита, методологията и разликите в институционалната защита срещу организираната престъпност в няколко страни;
- **статистически метод** - чрез прилагането на този метод се обработва ефективността на националната система за защита от организираната престъпност в различни периоди от развитието на балканските страни България, Албания и Северна Македония.
- **синтез** - с помощта на този метод е извършена комбинация от данните, получени с помощта на предишните методи.

II. ОБХВАТ И СТРУКТУРА НА ДИСЕРТАЦИЯТА

Дисертационният труд е разработен в обем от 178 страници, като съдържанието е структурирано според поставената цел на изследването и конкретни задачи и е съобразено с предмета на изследването.

В структурно отношение работата се състои от увод, основен текст в три глави; заключение; използвана литература (общо 88 източника, от които:

3 македонски автори и правителствени документи,

6 български,

1 сръбски,

81 - английски и език,

позоваване на основни приноси;

декларация за автентичност и оригиналност.

III КРАТКО ПОЯСНЕНИЕ КЪМ ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЯ

ГЛАВА ПЪРВА: АНАЛИЗ НА ПОЛОЖЕНИЕТО И ФИНАНСОВИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ

1.1. ОПРЕДЕЛЕНИЕ И ОСНОВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ

Организираната престъпност е дългосрочна престъпна дейност, систематично провеждана и структурирана с цел незаконно генериране на печалба. Дейностите и техниките, използвани в организираната престъпност, са разнообразни, често включващи насилие, кражби, измами и трафик на незаконни предмети и вещества. Организираната престъпност се различава от общата престъпност по следните начини:¹

- дейностите имат планомерен и систематичен характер,
- участието на множество престъпници, работещи заедно,
- различни видове престъпна дейност и методи,
- операциите се извършват на национално, регионално и международно ниво,
- има голям оборот на пари (в някои случаи дори милиарди долари),
- се стреми към финансово и политическо влияние,
- лидерите могат да бъдат идентифицирани.

Организираната престъпност е заплаха за мира и сигурността на хората, нарушава правата на човека и нарушава икономическото, социалното, културното, политическото и гражданското развитие на обществото навсякъде по света. Организираната престъпност има различни, глобални и макроикономически размери, което означава, че източниците на търговията с незаконни стоки се осигуряват от един или друг континент и се продават на трети. Транснационалната организирана престъпност прониква в институциите на правителството, насърчава корупцията, въвлича бизнеса и политиките, насърчава и насърчава онези, които действат извън закона. Транснационалният характер на организираната престъпност означава, че престъпната мрежа действа през границите на отделните държави, както и през езиковите и културни различия. Организираната престъпност не е в застой, а се адаптира към новите престъпни явления и тъй като връзката между престъпните мрежи става по-гъвкава, по-сложна и по-разпространена по света.²

От традиционна гледна точка се отбелязва, че организираната престъпност се среща в две основни форми:³

- търговия с незаконни стоки и услуги, оръжия, наркотици, проституция, порнография, пране на пари, хазарт;

¹ Law Dictionary: (2021), What is Organized Crime? Definition of Organized Crime (Black's Law Dictionary), (посетено на 26.09.2021), расположено на: thelawdictionary.org/organized-crime/, стр. 5

² Organized Crime: Unated Nations Office on Drugs and Crime, (2021), (посетено на 26.09.2021), расположено на: <https://www.unodc.org/intro>, стр.1

³ Organized Crime: Encyclopedia of Crime and Justice | 2018 | SACCO, VINCENT F.,), (посетено на 26.09.2021), расположено на: [www.encyclopedia.com > > Law > Crime and Law Enforcement](http://www.encyclopedia.com/Law/Crime_and_Law_Enforcement)

- изнудване - шантаж - бизнес рекет, проникване в легален бизнес, политически и екологични престъпления.

Причините, които водят до възникването и развитието на организираната престъпност могат да бъдат:⁴

- от правен характер,
- да има психологически характер или
- организираната престъпност е мотивирана от бизнеса.

Законът като въздействащ фактор може да окаже подобно влияние върху възникването и развитието на организираната престъпност, която, ако незаконните дейности не са правилно санкционирани или са санкционирани неправомерно, създава основания и условия за осъществяване на престъпни операции. Липсата на правно сътрудничество между властите на отделните държави също допринася за развитието на организираната престъпност.

Психологическите аспекти на възникването и развитието на организираната престъпност се изразяват във факта, че много лица, участващи в организираната престъпност, са лично мотивирани да получат определени финансови средства или да придобият определени други позиции и удобства по незаконен начин.

Бизнес причините за развитието на организираната престъпност се изразяват в това, че с осъществяването на незаконни бизнес дейности много бързо се придобиват големи богатства и финансова мощ и лесно се постигат целите на престъпната организация.

1.2. ПРИЧИНИ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ

1.2.1. Правни причини за развитието на организираната престъпност

Организираната престъпност е тема, която не само определя реда на работа на съдебната система (национална и международна). Организираната престъпност става основна мишена за тези, които по един или друг начин искат да я използват за собствена политическа изгода. Появяват се различни „специалисти“ в областта на обществената сигурност като цяло и в борбата с организираната престъпност, които предписват различни решения за борба с чувството на несигурност и страх, което нахлува в населението и го кара да се скрие от голямата сила на насилието, практикувано от престъпни организации.⁵

❖ Предвид целите, които вдъхновяват дейността им, може да се долови съществуването на два вида престъпни организации:

- тези, които участват в незаконни дейности за постигане на политически и/или идеологически цели (идеологическа организирана престъпност)

⁴ Sociology Essays - Causes of Organized Crime, (2015),), (посетено на 26.09.2021), разположено на: <https://www.ukessays.com> », стр. 7

⁵ Criminal organizations and Judiciary Power - SciELO, (2021), (пристапено на 19.10.2021), достъпно на: <https://www.scielo.br> », стр. 1 - 3

- тези, които по начин, подобен на нормална компания, извършват незаконни действия в търсене на печалба. (корпоративна организирана престъпност).

❖ Идеологическите и корпоративните престъпни организации често са взаимосвързани с все по-"глобализирания" подход към организираната престъпност, защото дори когато идеологическите престъпни организации искат да завладеят територии, да ги разделят или да спечелят политическа власт, те трябва да съберат средства за финансиране на своите проекти. работят като нормални компании, с цел максимизиране на печалбите. Разликата е, че докато законните предприятия постигат тази цел чрез законни дейности, престъпните организации търсят своите печалби чрез незаконни престъпни средства.

❖ Организираната престъпност има формализирана организационна структура, чиято основна цел е получаването на пари чрез незаконни дейности. Престъпните организации поддържат позициите си чрез използване на действително насилие, корумпирани държавни служители или изнудване.

1.2.2. Психологически аспекти за развитието на организираната престъпност

В днешното високотехнологично и глобално общество организираната престъпност успешно се адаптира, ефективно и незаконно притежава и управлява значителни финансови и материални ресурси, корумпирайки много държавни и общински служители. Важна мотивация за участие в организирани престъпни групи е зависимостта от влиятелен човек в групата, свързана с чувство за дълг, страх от отмъщение, желание за спечелване на престъпен авторитет, приятелски отношения, стремеж за подкрепа на определен член на групата, прекарване на време заедно, да се забавляваме заедно, повишена чувствителност към риск и адреналинови преживявания. Част от членовете на организирани престъпни групи са мотивирани от търсене на самоутвърждаване, придобиване на автономия, доказване, че не са по-лоши от другите, подчертано желание за отмъщение, предишни обещания, конкретни задължения на личността от други влиятелни участници в групата. Индивидуалните психологически и поведенчески характеристики, характерни за традиционната престъпност, имат по-интензивни и хипертрофирани прояви на извършителите на организираната престъпност.⁶

1.2.3. Бизнес причини за развитието на организираната престъпност

Организираните престъпни групи структурират незаконните си дейности около исканията на клиентите, например за незаконни наркотици, огнестрелни оръжия или откраднатото имущество. Групите намират начини да доставят тези стоки и услуги, докато се справят с рисковете, породени от правоприлагащите органи, както и от

⁶ Madzharov, E. A., (2021)., An attempt to summarize the psychological portrait of perpetrators of organized crime, Academy of the Ministry of the Interior, Sofia, Republic of Bulgaria, (поставено на 23.10.2021), достъпно на: <https://stumejournals.com › confsec › 158.full.pdf>

законни и незаконни конкуренти (напр. други незаконни продукти и групи). Тяхната крайна цел е да печелят от тези дейности.⁷

1.3. ФИНАНСОВИ ЕФЕКТИ ОТ ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ

Транснационалните организирани престъпни групи печелят до 2,2 трилиона долара годишно. Фалшифицирането е най-доходоносното престъпление с приблизителна стойност между 923 милиарда и 1,13 трилиона долара. Между две трети и три четвърти от тези фалшиви стоки са с произход Китай. Фалшивите продукти могат да представляват реална заплаха за развиващите се страни. До 30% от наличните фармацевтични продукти в развиващите се страни може да са фалшиви. Печалбите от фалшифицирането далеч надвишават парите, генерирани от второто и третото по стойност престъпление: трафик на наркотици и трафик на хора. Тези по-традиционни престъпления се оценяват на \$426 милиарда до \$652 милиарда и \$150,2 милиарда.⁸

1.3.1. Най-големите престъпни организации в света по приходи

Приходите от организираната престъпност са много трудни за оценка, тъй като престъпниците често прекарват значително време в опити да скрият това, което правят. Огромна група за контрабанда на наркотици, както и крадците на коли могат да бъдат класифицирани като организирани престъпни групи, а сплотеността на организирани престъпни организации по света е много различна. Някои групи, като японските якудза, са силно организирани и йерархични и генерират високи общи приходи.

1.3.2. Най-печелившите престъпни дейности на организираната престъпност в света

Организираната престъпност е голям бизнес, струващ около 2,1 трилиона долара годишно, което се равнява на 3,5% от световния брутен вътрешен продукт или еквивалентно на около 7% от световния износ на стоки. Трафикът на незаконни наркотици е една от най-печелившите форми на незаконна дейност, която представлява около половината от всички приходи на транснационалната организирана престъпност. Въпреки това, много пари се правят и от по-малко известни предприятия, като контрабандата на природни ресурси като дървен материал, нефт и злато и други благородни метали.⁹

⁷ Organized Crime Module 7 Key Issues: Enterprise or Business, (2021), (пристапено на 19.10.2021), достъпно на: <https://www.unodc.org/enterprise/>, стр. 1

⁸ NGO: Transnational Organized Crime Groups Make US\$ 2.2., (2021), (пристапено на 23.10.2021). достъпно на: <https://www.occrp.org/daily>, стр.1

⁹ Barnato, K., Schlotterbeck, B., (2013), Organized crime: World's most lucrative criminal activities, (пристапено на 23.10.2021), достъпно на: <https://www.cnn.com/2013/09/11/US/organized-crime/>

1.4. ПРОЦЕСЪТ НА ГЛОБАЛИЗАЦИЯ И ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ

1.4.1. Глобализацията и организираната престъпност

Най-важната форма на международна престъпност днес е организираната престъпност, т.е. престъпление, извършено от групи хора, оборудвани със стабилна, обикновено йерархична организация, които извършват незаконни действия, обикновено с насилствени средства, за да се обогатят без оглед на международните граници. Важни групировки на международната организирана престъпност са мафиите (сицилианска, американска и руска), японската якуза, колумбийските наркокартели Меделин и Кали, китайските триади. Престъпната група обаче не е единна организация от строго подредени групи. По-скоро това е мрежа от хомогенни групи, свързани една с друга чрез различни форми на солидарност, съучастие и фалшив йерархичен ред:¹⁰

1.4.2. Организираната престъпност печели от глобализацията

Организираната престъпност се счита за променящо се и гъвкаво явление. Много от предимствата на глобализацията, като по-лесна и по-бърза комуникация, движение на финанси и международни пътувания, също създадоха възможности за транснационалните организирани престъпни групи да процъфтяват, разнообразяват и разширяват своите дейности. Традиционните териториални престъпни групи се развиват или биват частично заменени от по-малки и по-гъвкави мрежи с клонове в няколко юрисдикции. Жертвите, заподозрените, организирани престъпни групи и приходите от престъпления могат да бъдат локализирани в много страни. Освен това организираната престъпност засяга всички страни, независимо дали са страни на предлагане, транзит или търсене. Като такава съвременната организирана престъпност представлява глобално предизвикателство, което трябва да бъде посрещнато със съгласуван глобален отговор.¹¹

1.5. ОЦЕНКА НА ЗАПЛАХИТЕ ОТ ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ

1.5.1. Заплахите от организираната престъпност в света

Населението на света нараства всяка година, а с него и обемът на обмяна между хората. По-голямата част от тези обмени са законни и полезни, но значителен брой не са. Международните престъпни пазари кръстосват планетата, транспортирайки наркотици, оръжия, трафик на хора, токсични отпадъци, откраднати природни ресурси или части от защитени животни. Стотици милиарди долари мръсни пари текат по света всяка година, изкривявайки

¹⁰ Attina, F., (2021), Globalization and crime - The emerging role of international institutions, Department of Political Studies - University of Catania, (пристапено на 24.10.2021), достъпно на: <http://aei.pitt.edu/~jmwp07>., стр. 3

¹¹ UNODC and Organized Crime, (2021), (пристапено на 24.10.2021), достъпно на: <https://www.unodc.org/intro>

местните икономики, корумпирайки институциите и разпалвайки конфликти. Международната организирана престъпност е централен проблем в международните отношения, важен фактор в глобалната икономика и непосредствена реалност за хората по света. Освен преките си ефекти - наркомания, сексуална експлоатация, екологични щети и множество други злини - организираната престъпност има способността да подкопава върховенството на закона и доброто управление, без които не може да има устойчиво развитие.¹²

1.5.2. Заплахи от организираната престъпност в Европейския съюз

Многобройни организирани престъпни групи са активни в ЕС, често с трансграничен обхват и мултиетнически състав. Съществува ясна тенденция твърдите и йерархични структури да бъдат заменени от свободни мрежи от малки и непостоянни групи. Те могат по-добре да се адаптират към съвременния свят с неговите бързи промени. Някои групи, след като са установили силна позиция в страните си на произход, продължават да участват в незаконни дейности в целия ЕС. Те използват своята репутация и изтънченост в определени видове престъпления, за да образуват печеливши съюзи с други групи. Италиански, руски и албански организации са само част от "лидерите" на транснационалната престъпност в ЕС. Трудно е да си представим престъпна дейност, която да не се разглежда от организираната престъпност, като печалбата и рискът са основните критерии за евентуалното им участие. Освен „традиционната“ престъпност, включително трафика на наркотици, такива групи все повече се занимават със законни бизнес дейности, които им позволяват да изпират незаконни печалби, докато се възползват от атрактивни законни пазари. Във всеки случай тайното споразумение между корумпирани служители и нечестни бизнесмени е ключът към успеха на подобни престъпни организации.¹³

1.5.3. Заплахи от организираната престъпност на Балканите

Организираната престъпност на Балканите също е основната пречка пред европейската интеграция на региона. Постоянното влияние на организираната престъпност върху държавните структури, сътрудничеството между различни престъпни организации и особено тяхното сътрудничество с някои екстремистки групировки оказва изключително негативно влияние върху политическата стабилност. В исторически план Балканите са служили като мост между Европа и Азия. По този начин Балканският полуостров е използван и от различни престъпни групи като транзитна страна за търговия и контрабанда на различни стоки в Европа. Въпреки че тези дейности продължават от векове, явлението

¹² Transnational organized crime threat assessments - UNODC, (пристапено на 27.09.2021), пасположиво на: <https://www.unodc.org/unodc.ctp>.1

¹³ Organised crime in the European Union - Movimento Europeo, (2015), (пристапено на 24.10.2021), достапно на: <https://www.movimentoeuropeo.it/images/Org>.

организирана престъпност на Балканите стана толкова тревожно едва през последните десетилетия на XX век.¹⁴

Откъс от първа глава

Ключовите характеристики на организираната престъпност, като широко разпространеното използване на корупция, проникването и експлоатацията на законни бизнес структури за всички видове престъпни дейности и съществуването на паралелна подземна финансова система, позволяват на престъпниците да се преместят и да инвестират печалбите си в размер на милиони евро. Организираната престъпност обхваща разнообразен набор от криминални явления, вариращи от незаконния трафик на наркотици до престъпления като контрабанда на мигранти и трафик на хора, икономически и финансови престъпления и много други. Престъпниците печелят и перат милиарди евро годишно. Професионалните перачи на пари са създали паралелна подземна финансова система и използват всички средства за проникване и подкопаване на европейските икономики и общества. Използването на насилие от престъпници, участващи в сериозна и организирана престъпност в ЕС, се е увеличило по отношение на честотата на използване и неговата сериозност. Заплахата от инциденти с насилие се увеличава от честото използване на огнестрелни оръжия или експлозиви на обществени места.

ГЛАВА ВТОРА: ПРАВНА РАМКА ЗА БОРБА С ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ

2.1. МЕЖДУНАРОДНИ ПРАВНИ РАМКИ ЗА БОРБА СРЕЩУ ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ

Глобализацията улеснява международната търговия и обмяна на стоки, но също така затруднява регулирането на други дейности като търговията с незаконни стоки и прилагането на закони, предназначени да ги предотвратят. Финансовата дерегулация облагодетелства престъпните участници, като им позволява да перат пари чрез пласиране, наслояване и в крайна сметка интегриране в легитимна финансова система.¹⁵

Ефектът от глобализацията върху социалните явления доведе този процес да се счита за огромна социална промяна в обществата. Днес много социално-икономически проблеми, като мир, престъпност, имиграция, производство, заетост, технологично развитие, екологични заплахи, разпределение на доходите, просперитет, социално сближаване и идентичност, се описват като явления, засегнати от глобализацията. Международното право, търговското право, международното търговско право, наказателното право и други клонове на правото също са засегнати от глобализацията.¹⁶

Предвид факта, че организираната престъпност е бич на днешното международно общество, организираната престъпност все повече става обект на международни разпоредби. Особено след Студената война, държавите все повече

¹⁴ Organized Crime In The Balkans - European Scientific Journal, (2016), (пристапено на 24.10.2021), достъпно на: <https://eujournal.org/esj/article/viewFile>.

¹⁵ Globalization and Organized Crime: Challenges for International Cooperation, (2016), (пристапено на 24.10.2021), достъпно на: <https://www.bakerinstitute.org/files>

¹⁶ The effect of globalization on the national criminal law systems, (2018), (пристапено на 24.10.2021), достъпно на: <https://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent>

осъзнават измеренията на организираната престъпност като страничен ефект от глобализацията. За успешното провеждане на борбата с организираната престъпност днес в света се създават международни правни инструменти, които означават установяване на стандарти за борба с организираната престъпност. Стандартите, съдържащи се в международните инструменти и като цяло в международната правна рамка, се използват като основни индикатори, от които трябва да се ръководи процесът на хармонизиране на законодателствата на отделните държави като основа за институционализиране на борбата с организираната престъпност. Международната общност днес има ясен глобален подход за ефективна борба с транснационалната организирана престъпност в областта на превенцията и предприемане на ефективни мерки срещу транснационалната организирана престъпност и укрепване на трансграничното сътрудничество с цел преследване и потискане на организираната престъпност.¹⁷

2.1.1. Превенция в борбата с организираната престъпност

Превенцията в борбата с организираната престъпност е насочена към намаляване на съществуващите или бъдещите възможности за организирани престъпни групи да участват в законни пазари с облаги от престъпна дейност чрез подходящо законодателство. Превенцията в борбата с организираната престъпност е поставена на първо място в дневния ред на национални и международни органи:¹⁸

- Превенцията е не по-малко важна от репресиите във всеки интегриран подход към организираната престъпност, доколкото има за цел да намали обстоятелствата, при които организираната престъпност може да действа.
- Специфичен аспект на превенцията на организираната престъпност е насочен към намаляване на съществуващите или бъдещи възможности за организирани престъпни групи да участват в законни пазари с облаги от престъпна дейност, чрез подходящи правни, административни или други мерки. Мерки могат да се вземат вътрешни и външни.
- Във вътрешен план правителствата могат да отговорят на организираната престъпност чрез укрепване на почтеността на своите държавни служители. Например предотвратяването на корупцията при обществените поръчки се счита за една от основните теми, които трябва да бъдат разгледани.
- Външно, държавите могат да се стремят да изключат организирани престъпни групи от участие в определени законни дейности или от правене на бизнес с правителството. За тази цел могат да бъдат разработени специални правни инструменти, които позволяват на организираната престъпност да бъде изключена от договаряне с правителството (напр. обществени поръчки) или от получаване на официални разрешения или лицензи (напр. разрешителни за строеж,

¹⁷ Конвенция на ОН против транснационалният организиран криминал, Службен весник на РМ бр. 70/2004 – Наслов на оригиналът – United Nations Convention against Transnational Organized Crime (Organized Crime Convention), (пристапено на 27.09.2021), расположиво на: <https://www.unodc.org › organised-crime › UNIT>, стр.5

¹⁸ Preventive legal measures against organised crime - Organised crime – Best Practice Survey n°9, (20130, (пристапено на 25.10.2021), достапно на: <https://www.coe.int › organisedcrime>, PDF

продажба на финансови услуги). Ефективността на такава система зависи от информацията и обмена на информация: само ако исканата информация е налична и може да се използва, е възможно изключване или дисквалификация.

2.1.2. Борба с организираната престъпност чрез ООН

Конвенцията на ООН срещу транснационалната организирана престъпност е средство за ефективно правоприлагане и международно сътрудничество за борба с организираната престъпност. Конвенцията:

- Дефинира и стандартизира терминологията,
- Тя изисква държавите да криминализират конкретно поведение,
- Определя конкретни мерки за контрол (пране на пари, корупция и др.)
- Конфискация на облаги от престъпна дейност,
- Сътрудничество (екстрадиция, правна помощ, съвместни разследвания, специални техники за разследване, сътрудничество между правоприлагащите органи и др.),
- Обучение, изследвания, информационни мерки
- Предотвратяване.

В борбата с организираната престъпност Конвенцията на ООН срещу корупцията е единственият правно обвързващ универсален инструмент за борба с корупцията. Широкообхватният подход на Конвенцията и задължителният характер на много от нейните разпоредби я правят уникален инструмент за разработване на цялостен отговор на глобален проблем. Конвенцията обхваща пет основни области:¹⁹

- предпазни мерки,
- криминализиране и правоприлагане,
- интернационална кооперация,
- възстановяване на собственост и
- техническа помощ и обмен на информация.

Конвенцията обхваща много различни форми на корупция, като подкупи, търговия с влияние, злоупотреба със служебно положение и различни корупционни действия в частния сектор. Акцент в Конвенцията е включването на специална глава за реституцията на собственост, която има за цел да върне собствеността на нейните законни собственици, включително страните, от които е била незаконно отнета.

Конвенцията на ООН срещу незаконния трафик на наркотични и психотропни вещества е един от трите основни международни договора за контрол на наркотиците, които са в сила в момента. Той има за цел да осигури допълнителни правни механизми

¹⁹ United Nations Convention against Corruption - United Nations Office on Drugs and Crime Division for Treaty Affairs, (2021), <https://www.unodc.org> > CAC

за прилагането на Единната конвенция за наркотичните вещества от 1961 г. и Конвенцията за психотропните вещества от 1971 г. Конвенцията включва мерки:²⁰

- срещу трафика на наркотици, включително
- разпоредби срещу прането на пари и отклоняването на прекурсори на химикали,
- предвижда международно сътрудничество чрез, например, екстрадиция на наркотрафиканти, контролирани доставки и прехвърляне на производства.

2.1.3. Борба с организираната престъпност в Европейския съюз

Тежката и организирана престъпност е все по-динамично и сложно явление, което изисква силен отговор. Докато традиционните области на престъпността, като международния трафик на наркотици, остават основна причина за безпокойство, ефектите от глобализацията в обществото и бизнеса улесняват появата на значителни нови вариации в престъпната дейност:²¹

- Почти 40% от престъпните мрежи, активни в ЕС, са замесени в търговията с незаконни наркотици.
- Около 60% от престъпните мрежи, активни в ЕС, използват насилието като част от своя престъпен бизнес.
- Използването на корупция и злоупотребата със законни бизнес структури са ключови характеристики на сериозната и организирана престъпност в Европа.
- Две трети от престъпниците използват редовно корупция.
- Повече от 80% от престъпните мрежи използват легални бизнес структури.

В 28-те страни членки на Европейския съюз се разследват около пет хиляди организирани престъпни групи. Седем от десет от тях оперират в повече от една държава и са разделени на нелегалния пазар, включително наркотици и фалшификати, които транскриминират оценки на почти 110 милиарда евро, около 1% от БВП на ЕС. Той подчертава значението на руската и турската мафия, възхода на босовите на албански кланове в търговията с марихуана и други области, заплахата от по-малки известни групи в международен план и вьетнамски кланове, активни главно в Източна Европа. Много от тези организации заплахват законната икономика чрез изпиране на печалбите си и в крайна сметка засягат икономическия и социалния живот на държавите, точно като италианската мафия, макар и обикновено в по-малък мащаб.²²

Европейският съюз е организация, която обръща голямо внимание на борбата с организираната престъпност. За да реализира тази цел, Европейският съюз основа Европол през 2009 г., който представлява европейската полиция като организация,

²⁰ United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances, (2021), (пристапено на 26.10.2021), достъпно на: <https://www.emcdda.europa.eu> ›

²¹ Serious and Organised Crime Threat Assessment (SOCTA), (2021), (пристапено на 26.10.2021), достъпно на: <https://www.europol.europa.eu> › socta-report, стр. 1

²² Mafia and Organized Crime in Europe - Il Fatto Quotidiano, (2018), (пристапено на 28/10.2021), достъпно на: <https://www.ilfattoquotidiano.it> › longform › map, стр. 1 - 2

която трябва да засили сътрудничеството между държавите-членки в борбата с организираната престъпност. Организираната престъпност често има международно измерение, което изисква международен отговор. Европол подкрепя държавите членки при предотвратяването и разследването на широк спектър от престъпления, от икономически престъпления до тероризъм, киберпрестъпления до сексуална експлоатация на деца и трафик на наркотици до подпомагане на нелегалната имиграция. Основните задачи на Европол са:²³

- събиране, обработка, анализиране и обмен на информация,
- уведомяване на държавите-членки за установяване на всякакви отношения от значение за тях, които са свързани с престъпни деяния,
- помощ на държавите-членки при провеждане на разследвания и предоставяне на разузнавателна и финансова помощ,
- да изискват от държавите-членки да инициират, провеждат и координират разследвания по случаи, свързани с тероризъм и организирана престъпност, и ако е необходимо, да създадат съвместни екипи за разследване.

Като приема минимални стандарти за процесуални права и прави борбата с престъпността по-ефективна, наказателното право на ЕС насърчава доверието на гражданите в сигурността в целия ЕС. Общите правила укрепват взаимното доверие между държавите от ЕС и улесняват сътрудничеството и взаимното признаване на съдебните мерки. Наказателното право на ЕС помага за предотвратяване и наказване на сериозни нарушения срещу правото на ЕС в определени области на политиката (напр. организирана престъпност).²⁴

2.1.4. Двустранно сътрудничество в борбата с организираната престъпност

Двустранното сътрудничество се отнася до връзките или отношенията между две държави/държави. Двустранното сътрудничество се отнася до дейности за сътрудничество, пряко поддържани от една страна в друга държава и обратно. Двустранното сътрудничество включва обмен на информация, опит и добри практики. Двустранното сътрудничество между държавите в борбата с организираната престъпност се отнася до предприемане на съвместни дейности за идентифициране и определяне на общи приоритети в тази сфера, осигуряване на текуща ефективна полицейска работа в сътрудничество между полицията и други органи, работещи по проблемите на организираната престъпност, идентифициране на лица, престъпни групи, участващи в транснационалната организирана престъпност и съответно практическото организиране и създаване на съвместни оперативни екипи, които ще имат задължението на ежедневно-оперативно ниво да си сътрудничат и обменят информация, с крайна цел

²³ Council Decision of 6 April 2009 Establishing the European Police Office (Europol), Official Journal of the European Union L (121) 2009-05-15, стр. 40

²⁴ EU criminal law helps to prevent and punish serious offences, (2021), (пристапено на 26.10.2021), достъпно на: https://eu.pravo.hr › repository › EU_CrimLaw, стр. 1

водене на активна борба с организираната престъпност. Има различни форми на двустранно сътрудничество в борбата с организираната престъпност, като напр:²⁵

- сътрудничество между полицията,
- обмен на информация,
- сътрудничество в областта на правните процедури и други подобни.

2.2. ИНСТРУМЕНТИ ЗА БОРБА С ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ

2.2.1. Капацитет за борба с организираната престъпност

Международната организирана престъпност се разрасна драстично по размер и обхват през 21 век и сега представлява заплаха за сигурността, политиката, търговията и общностите. Ефективната съпротива не е въпрос само на правоприлагащите органи. Опитът в страни с история на борба с организираната престъпност показва, че реактивното правоприлагане, което започва след извършване на престъпление, не е достатъчно. Изграждането на капацитет трябва да подкрепя проактивен подход към правоприлагането, който разчита на множество видове доказателства за изграждане на случай срещу престъпни групи:²⁶

- Наблюдението, лицата, подаващи сигнали за нередности, и конфискацията на активи са критични инструменти в този проактивен подход.
- Споразуменията за сътрудничество, форма на сделка за признаване на вината, която предлага на престъпниците по-леки присъди за това, че са станали информатори срещу други престъпници, често предоставят ключова информация в съдебните процеси срещу организираната престъпност.
- В допълнение, способността за изземване на имущество, използвано при престъпления, е важно оръжие. Организираните престъпници вероятно са по-загрижени от перспективата да загубят богатството си, отколкото от излежаването на присъда в затвора.
- Инициативите в съдебната, политическата, икономическата и социалната област трябва да имат за цел предотвратяване и разбиване на мрежите на организираната престъпност и премахване на съучастниците от властта, но също така да направят по-трудно проникването на организираната престъпност в държавата в бъдеще.
- Реформирането на изборните закони, разпоредбите за финансиране на кампаниите, политиките за възлагане на обществени поръчки, банковите разпоредби и антитръстовото законодателство, както и подкрепата за разследващата журналистика, гражданското образование и кампаниите за обществена осведоменост могат да намалят обхвата на операциите на

²⁵ Cooperation in the fight against organized crime must exceed regional borders, Newsletter 3/2010 - our South East Europe, (пристапено на 27.09.2021), достъпно на: www.rcc.int/.../cooperation-in-the-fight-ag, стр.3-4

²⁶ Dininio, P., (2019), Fighting Organized Crime: What Works in Law Enforcement and Beyond, Views 1 Comment Challenging the Status Quo, Integrating (Anti-) Corruption, (пристапено на 28.09.2021), расположено на: <https://sites.tufts.edu/ihf/fighting-organized-crime-wha>, стр. 2-3

престъпните групи и да предотвратят бъдещи злоупотреби, дори когато съдебните реформи се борят пряко срещу престъпни лица.

2.2.2. Форми на борба с организираната престъпност

Организираните престъпни групи продължават да се развиват и развиват, както се вижда от бързата им адаптация към пандемията от коронавирус, например чрез нарастването на фалшивите медицински продукти и онлайн престъпността. Организираните престъпни групи, действащи в Европа, участват в различни престъпни дейности, като преобладават трафикът на наркотици, организираната престъпност срещу собствеността, измамите, контрабандата на мигранти и трафикът на хора. През 2019 г. приходите от престъпна дейност на основните престъпни пазари възлизат на 1% от БВП на ЕС, т.е. 139 милиарда евро. С мерките, които предлагаме днес, ще преминем от случайно полицейско сътрудничество към постоянни полицейски партньорства и ще ги проследим, за да заловим престъпници във финансови разследвания. Те се използват като инструменти за борба с организираната престъпност:²⁷

- полицейско сътрудничество,
- трайни полицейски партньорства
- провеждане на финансови разследвания.

2.2.3. Ролята на правителствата в борбата с организираната престъпност

Ролята на държавните правителства в борбата срещу организираната престъпност е да осигурят лидерство, координация и адекватно финансиране и ресурси. Как националните, регионалните или местните власти могат да играят тази роля?:²⁸

❖ Препоръките включват установяване на:

- Постоянна централна власт,
- План за превенция на престъпността с ясни приоритети и цели,
- Координация и партньорства между държавни агенции и гражданско общество,
- Обществено образование и медийна работа,
- Устойчивост и отчетност на програмите,
- Обучение и изграждане на капацитет за държавни и други органи.

❖ Правителствата трябва да включат превенцията като постоянна част от своите структури и програми за контрол на престъпността, като гарантират, че има ясни отговорности и цели в правителството за организиране на превенцията на престъпността:

²⁷ Fight against organised crime: New 5-year strategy for boosting cooperation across the EU and for better use of digital tools for investigations, (2021), (пристапено на 29.09.2021), расположено на: <https://ec.europa.eu › detail>, стр.1-2

²⁸ Handbook on the Crime Prevention Guidelines: Making them work, (2020), (пристапено на 29.09.2021), расположено на: https://www.unodc.org › pdf › criminal_justice, стр. 31

- Създаване на центрове или фокусни точки с опит и ресурси;
- Създаване на план за превенция на престъпността с ясни приоритети и цели
- Връзка и координация между съответните държавни агенции или отдели;
- Насърчаване на партньорствата с неправителствени организации, бизнеса, частния и професионалния сектор и общността;
- Търсене на активно участие на обществеността в превенцията на престъпността чрез информирание за необходимостта и средствата за действие и нейната роля.

2.2.4. Планиране на борбата с организираната престъпност

Борбата с организираната престъпност е систематичен процес, който се планира на национално и местно ниво:²⁹

❖ Планирането за борба с организираната престъпност насърчава приобщаващ процес:

- Систематичен анализ на криминалните проблеми, техните причини, рискови фактори и последствия,
- План, който се основава на най-подходящия подход и адаптира интервенциите към конкретния проблем и контекст,
- План за изпълнение за осигуряване на подходящи интервенции, които са ефективни, ефективни и устойчиви,
- Мобилизиране на субекти, които са в състояние да се справят с причините,
- Мониторинг и оценка,
- Подкрепа за оценка.

❖ Националните планове за борба с организираната престъпност трябва да се основават на консултации със сектори и заинтересовани страни от гражданското общество. Този процес ще помогне да се идентифицират различни видове престъпления, нива на несигурност и обществена загриженост, както и свързаните с тях социални и икономически проблеми.

Откъси от втора глава

Всяка държава е засегната от проблемите на тежката и организирана престъпност. Разрушителните ефекти на организираната престъпност могат да повлияят неблагоприятно на ежедневието на гражданите, да възпрепятстват икономическия растеж и да попречат на усилията на правителствата да ограничат последиците от престъпността. С цел предотвратяване и борба с организираната престъпност трябва да се извършват дейности както в рамките на вътрешните граници, така и в рамките на и между регионите. Транснационалната организирана престъпност изисква координиран транснационален отговор. Тъй като мрежите на организираната престъпност обхващат

²⁹ Handbook on the Crime Prevention Guidelines: Making them work, (2020), (пристапено на 29.09.2021),
разположено на: https://www.unodc.org › pdf › criminal_justice, стр. 63

целия свят, противодействието им трябва да пресича границите, за да се гарантира, че мрежите на организираната престъпност няма просто да преместят дейността си в държави или региони, където слабото сътрудничество означава слаба реакция на наказателното правосъдие. Международното сътрудничество срещу организираната престъпност трябва да се използва като инструмент за укрепване на суверенитета и сигурността. Взаимната правна помощ, екстрадицията, трансферът на осъдени затворници и конфискацията на имущество са практически средства за борба с организираната престъпност.

ГЛАВА ТРЕТА: ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ В БАЛКАНСКИТЕ СТРАНИ БЪЛГАРИЯ, АЛБАНИЯ И СЕВЕРНА МАКЕДОНИЯ

3.1. ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ НА БАЛКАНИТЕ

Балканите са геополитически регион в Югоизточна Европа, който включва площ от 550 000 km², където живеят около 55 милиона души с различна идентичност, които понякога са във враждебна етническа, културна и политическа позиция. В исторически план Балканите са служили като мост между Европа и Азия. Балканският полуостров е бил използван и от различни престъпни групи като транзитна страна за търговия и контрабанда на различни стоки към Европа. Въпреки че тези дейности се извършват от векове, явлението организирана престъпност на Балканите стана толкова тревожно през последните десетилетия на XX век. Организираната престъпност на Балканите се развива чрез създаване на мрежи и сътрудничество между регионални групи, принадлежащи към организираната престъпност. Тези групи, които стават все по-престъпно сложни на Балканите, се характеризират със способността си да работят заедно и да се адаптират към всички нови социални обстоятелства достатъчно добре, за да постигнат престъпните си цели. В действителност тези престъпни групи винаги са си сътрудничили в областта на контрабандата на наркотици, трафика на хора, контрабандата на откраднати превозни средства, контрабандата на цигари, контрабандата на оръжие, контрабандата на гориво и прането на пари.³⁰

Балканските престъпни групи са привлекателни партньори за наркокартелите в Латинска Америка по четири основни причини:³¹

- Първо, те са адаптивни и работят добре с местни групи.
- Второ, Балканите са важен кръстопът за трафика на наркотици, служейки като мост между Източна и Западна Европа.
- Трето, балканските престъпни групи поддържат силно присъствие в повечето европейски пристанищни градове, използвани като пунктове за трансбордиране от Латинска Америка към Европа, включително тези в Белгия, Холандия, Германия, Италия и Испания.
- Четвърто, поради това присъствие те могат да прехвърлят незаконни продукти от край до край без нужда от допълнителни посредници,

³⁰ Krasniqi, K., (2016), *Organized Crime In The Balkans*, University of Peje, Kosovo, *European Scientific Journal* July 2016 edition vol.12, No.19 ISSN: 1857 – 7881 (Print) e - ISSN 1857- 7431, (посетено на:30.03.2021), достъпно на: <https://eujournal.org/esj/article/viewFile>, стр. 212

³¹ *The burgeoning Balkan-Latin American crime nexus threatening the Balkans' future*, (2020), (пристапено на 30.09.2021), расположено на: <https://www.aei.org/the-bur>, стр.1

намалявайки сложността на операциите и вероятността от погрешни стъпки.

3.2. ПРАВНИ ФИНАНСОВИ АСПЕКТИ НА ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ В БЪЛГАРИЯ

3.2.1. Същността на организираната престъпност в България

Разпространението на организираната престъпност като изключително опасно социално явление бележи прехода в почти всички посткомунистически страни. България беше сред най-засегнатите от престъпната вълна, съпътстваща трансформацията на тоталитарната държава в началото на 90-те години. Въсъщност терминът „трансформация“ едва ли дава адекватна представа за внезапния преход от тотален държавен контрол върху личността към онази свобода, съчетаваща полукриминална икономика, правен и институционален хаос и несигурност за гражданите. В резултат на нихилизма и некомпетентността, както и корумпираността на новите политически елити, бяха предприети хаотични мерки под прикритието на „либерална реформа“, които на практика доведоха до практически крах на държавата и разрастване на организираната престъпност.³²

3.2.2. Институции за борба с организираната престъпност в България

Българският политически елит поставя борбата с организираната престъпност на първо място в дневния ред. Като цяло има политическа воля за справяне с всички основни форми на организирана престъпност, въпреки че отговорът на борбата с престъпността и корупцията е слаб. Корупцията е широко разпространена, а общественото доверие в институциите е ниско. По-специално, престъпността и нейното влияние застрашават демократичния процес. Има антикорупционен орган, но той не е нито ефективен, нито независим. Прозрачността се е подобрила значително и институциите вече публикуват годишни отчети и статистики за дейността си, но недостатъците остават. Основните проблеми са публичната отговорност, контролът върху прокуратурата и трудният достъп до обществена информация.³³

3.2.3. Нормативна уредба за борба с организираната престъпност в България

Нормативната уредба за борба с организираната престъпност в България се състои от:³⁴

Наказателен кодекс - Основната функция на Наказателния кодекс е да защитава от престъпни деяния срещу личността и правата на гражданите и цялостния правов ред, установен в страната, като определя кои от деянията са престъпни деяния и какви наказания се налагат.

³² Organized Crime in Bulgaria: Markets and Trends - Policy , (2007),(пристапено на 25.10.2021), достъпно на: <http://pdc.ceu.hu > archive>, стр. 10 - 11

³³ България се нареди на 10 място в Европа по организирана престъпност, (2021), <https://www.investor.bg > byl>.

³⁴ Стратегия за превенция на престъпността 2012 - 2020 г. (пристапено на 30.09.2021, достъпно на: <https://www.mvr.bg > страте> 15 - 17

Наказателно-процесуален закон - Наказателно-процесуалният закон определя реда, по който се провежда наказателното производство с цел разкриване на престъпления, разобличаване на извършителите и справедливо прилагане на закона.

Закон за Министерството на вътрешните работи - Законът урежда принципите, задачите, устройството и управлението на Министерството на вътрешните работи, чиято дейност е насочена към защита правата и свободите на гражданите, националната сигурност и обществения ред.

Закон за борба с трафика на хора - Законът урежда превенцията и защитата на жертвите на трафик на хора, като регламентира мерките за превенция и противодействие на тези престъпления.

Национална стратегия за превенция и противодействие на корупцията (2021 - 2027 г.) - Стратегията препотвърждава принципите на антикорупционната политика, залегнали в Националната стратегия за превенция на корупцията в Република България (2015 - 2020 г.).

3.2.4. Финансови аспекти на организираната престъпност в България

През последните няколко години организираната престъпност в България измести фокуса си от класическите модели на действие, тъй като по-голямата част от финансовите щети идват в резултат на престъпни дейности на белите якички и все по-широкото използване на иновативни технологии. Въпреки че общият спад на общите приходи от организираната престъпност продължава да представлява значителна заплаха за българската икономика, голяма част от престъпните мрежи в България контролират легалния бизнес, което улеснява прането на пари от престъпници и поставя нови предизвикателства в борбата с организирана престъпност. Измамите с еврофондове в България са сравними с най-големите пазари за организирана престъпност като трафик на хора, наркотрафик и нелегална търговия с горива.³⁵

3.3. ПРАВНИ ФИНАНСОВИ АСПЕКТИ НА ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ В АЛБАНИЯ

3.3.1. Естеството на организираната престъпност в Албания

Причините за създаване, управление и присъединяване към престъпни структури могат да бъдат различни за всеки човек. Бързи и обилни доходи, по-добър социален статус или политическа власт са най-честите причини, които могат да привлекат членове на въоръжени банди, организации или структурирани престъпни групи към незаконни дейности. Притежаването на пари, лукс и оръжия също са силна привлекателност за много млади хора, склонни към приключения и желание за власт. Престъпните дейности, извършвани от граждани, базирани в Албания, но също и от други етнически албански граждани, идващи от територии, където се говори албански език, имат някои специфични характеристики за тази категория, които я отличават от

³⁵ Bulgarian Organised Crime Threat Assessment 2020 - Event, <https://csd.bg/events/bulgarian-organised-crime-thre>.

други престъпни групи, действащи в същия сектор. Следните са най-често срещаните характеристики:³⁶

- Основната дейност винаги е била търговията с наркотични вещества;
- Трафикът на оръжия и хора се извършва при значително по-ниски темпове и нива на организация, най-вече на индивидуална основа или нестабилни или недобре структурирани групи;
- Налице е хоризонтално разширяване на престъпни групи, които си сътрудничат интензивно помежду си, чрез създаването на престъпни мрежи, които също се простират регионално или в Западна Европа;
- Престъпните групи са доста гъвкави в начина, по който работят, организират или си сътрудничат, като се придържат главно към един вид дейност, но също така идентифицирани групи, които се занимават с различни видове престъпна дейност.

3.3.2. Институции за борба с организираната престъпност в Албания

Съгласно Закона за организацията и функционирането на институциите за борба с корупцията и организираната престъпност правилата за организацията и функционирането на Специалната прокуратура и Независимото следствено звено като конституционни органи са определени в Албания в съответствие с член 148, ал. 4 от Конституцията.³⁷

- Специалната прокуратура,
- Националното бюро за разследване,
- Съд за борба с корупцията и организираната престъпност,
- Специална прокуратура,
- Националното бюро за разследване,
- Обществено обвинение,
- Държавна полиция.

3.3.3. Нормативна рамка за борба с организираната престъпност в Албания

Организираната престъпност се очертава като едно от най-важните предизвикателства за Албания от началото на политическия и икономически преход в страната в началото на 90-те години. Отчитайки сериозността на проблема, ефективната борба с организираната престъпност е определена като ключов приоритет за Албания преди започването на преговорите за присъединяване с Европейския съюз. Въпреки че организираната престъпност се появи през 90-те години на миналия век, Албания беше до голяма степен неподготвена да се изправи пред тези предизвикателства през този

³⁶ Rama, I., (2021), Overview of the Characteristics of the Albanian Organized Crime - Development Trends Over the Years, (пристапено на 30.09.2021), достъпно на: [//www.richtmann.org](http://www.richtmann.org) ›, стр. 113

³⁷ Institutions Combating Corruption and Organized Crime, (2021), <https://euralius.eu> › Laws „Amended by law no 47/2021, dated 23.3.2021

период и успя да приеме първата си Междусекторна стратегия за борба с организираната престъпност, незаконния трафик и тероризма едва през 2008 г., която беше подновена през 2013 г. Международни доклади и статистика от национални институции разкриват значителното разпространение на албанската организирана престъпност извън нея. Албанските организирани престъпни мрежи вече са в състояние да извършват широкомащабни трансконтинентални операции, вариращи от доставка на наркотици и контролиране на пазарите на наркотици в Европа до провеждане на успешни операции за пране на пари, използвайки Албания като платформа. Албанските власти положили усилия за борба с Обединеното кралство чрез подобряване на правната, институционалната и стратегическата инфраструктура и капацитет, но видими резултати все още липсват:³⁸

3.3.4. Финансови аспекти на организираната престъпност в Албания

Албанската организирана престъпност успя да проникне на нелегалните пазари по света, като „много опасна“ поради силните връзки, които е създавала с местните мафиотски организации. Увеличеният обем и ефективност на трафика на наркотици, извършван от албански престъпни мрежи през Адриатическо море до италианското крайбрежие, води до изпиране на огромни печалби както в незаконни, така и в законни бизнес дейности в Албания. Организираната престъпност има сериозни последици за стабилността на албанските институции и тези в околния регион. В Албания бедността остава широко разпространена. Средният годишен доход на глава от населението от 1230 USD поставя Албания сред най-бедните страни в преход. В същото време престъпността и корупцията все още представляват сериозни предизвикателства за Албания. Заедно с неадекватното правоприлагане и бавния темп на реформи те заплашват способността на страната да поддържа икономически растеж и да облекчава бедността.³⁹

3.4. ПРАВНИ ФИНАНСОВИ АСПЕКТИ НА ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ В СЕВЕРНА МАКЕДОНИЯ

3.4.1. Характеристики на организираната престъпност в Северна Македония

Организираната престъпност в Република Македония се проявява чрез действията на организирани престъпни групи на национално и международно ниво в една или повече престъпни области с цел постигане на финансова и материална облага. В организираната престъпност организирани престъпни групи използват всички финансови ресурси, с които разполагат, прилагат опит за прикриване на престъпни дейности и в определени ситуации използват легален бизнес за постигане на престъпни цели и печалба. Организираната престъпност се адаптира към средата, в която действа, участващите прилагат контрамерки за защита и иновации в своите методи и умерено

³⁸ Белградски център за безбедносна политика (БЦБП), (2021), Неостваруване на заложибите: како владите од западниот балкан се борат против организираниот криминал,(пристапено на 30.09.2021), расположиво на: <http://radar.bezbednost.org> > uploads > 2021/04, стр. 10 -14

³⁹ Money Laundering: The Case of Albania - IFSH, (2018), (пристапено на 01.10.2021), достапно на:<https://ifsh.de> > english > Fink_Baumeister_Muco, стр. 418 - 419

влияние в публичния сектор чрез корупционни дейности. Основните престъпни области, в които действат престъпните лица, са незаконен трафик на наркотици, контрабанда на мигранти, компютърни престъпления, престъпления срещу собствеността, контрабанда на стоки и укриване на данъци.⁴⁰

3.4.2. Институции за борба с организираната престъпност в Северна Македония

Ключови институции в борбата с организираната престъпност са:⁴¹

- Отдел "Тежка и организирана престъпност" съвместно с Министерството на вътрешните работи и Прокуратурата за преследване на организираната престъпност и корупцията, съвместно с Прокуратурата.
- Като се има предвид, че организираната престъпност е до голяма степен свързана с финансовите престъпления, Финансовата полиция към Министерството на финансите е друг важен участник, който следи съмнителни финансови трансакции по законни финансови канали.
- Митническата администрация, отделът за финансови разследвания към Министерството на финансите и администрацията за публични приходи също имат отговорности за справяне с финансовите престъпления и прането на пари.
- И накрая, Агенцията за управление на конфискувани/отнети активи е важна институция за справяне с приходите и престъпността.

В Република Македония като съставни елементи на системата за борба с организираната престъпност, т.е. службите, които имат компетенции за борба с организираната престъпност, са:

- ✓ държавното обвинение
- ✓ Съдът,
- ✓ полицията,
- ✓ финансовата полиция,
- ✓ Органът за финансово разузнаване,
- ✓ Орган по публичните приходи,
- ✓ Митническата администрация и
- ✓ разузнавателна агенция.

⁴⁰ Република Македонија, Министерство за внатрешни работи, Проценка на закани од сериозен и организиран криминал, (2015), <https://polis.osce.org> > file > download,

⁴¹ Белградски центар за безбедносна политика (БЦБП), (2021), Неостварување на заложбите: како владите од западниот балкан се борат против организираниот криминал, (посетено на 01.10.2021, достапно на <http://radar.bezbednost.org> > uploads > 2021/04, стр. 67 - 70

3.4.3. Нормативна рамка за борба с организираната престъпност в Северна Македонија

Нормативната рамка като цяло беше оценена като достатъчна, за да даде възможност за борба с организираната престъпност и до голяма степен е приведена в съответствие със законодателството на ЕС. Северна Македонија е ратифицирала съответните международни конвенции в тази област, което предоставя основа за борба с организираната престъпност в съответствие с международните стандарти и участие в международно сътрудничество в това отношение:⁴²

- Организираната престъпност често има транснационален компонент, така че е необходимо регионално и международно сътрудничество и споделяне на знания. Различни международни доклади показват, че криминалният пейзаж в Европа претърпява бърза промяна и организирани престъпни групи са значително гъвкави, взаимосвързани и кооперативни, като същевременно стават финансово и политически по-силни. Властите в Северна Македонија използват каналите за сътрудничество, предоставени от Интерпол, Европол, SELEK, но също така и служителите за връзка на други държави.
- Северна Македонија подписа Споразумението за оперативно и стратегическо сътрудничество с Европол през 2009 г. с цел разширяване на сътрудничеството и подкрепата в борбата срещу сериозните форми на международна престъпност, особено чрез обмен на информация и редовни контакти на всички подходящи нива. Отдел „Тежка и организирана престъпност“ на МВР създаде работна станция с директен достъп до Европейския център за борба с тероризма към Европол, позволяваща обмен на данни чрез защитена комуникационна връзка за обмен на информация (SIENA).

3.4.4. Финансови аспекти на организираната престъпност в Северна Македонија

В Република Македонија, както и в други страни по света, има организирана престъпност, която оставя вредни последици. То допринася за криминализирането на определени дейности и за това те да се възприемат навсякъде, например в икономиката, в политиката, в публичната администрация, сред гражданите. През целия период на македонския преход, започвайки от независимостта до днес, проблемът за организираната престъпност непрекъснато се поставя във връзка със заплахата за националната сигурност или прякото подкопаване на основите на държавността и държавата. Организираната престъпност в Македонија има някои специфични характеристики и функции, тя си поставя по-високи цели от общоизвестните класически престъпни деяния. Организираната престъпност в Република Македонија е тясно свързана с бизнеса (криминална приватизация, обществени поръчки, незаконно финансиране на политически партии, контрабанда на разрешени и неразрешени стоки, неплащане на огромни суми за мита, данъци и акцизи) и в много по-малка степен (поне по отношение на страните от региона) с изнудване, изнудване и убийства.

⁴² Белградски центар за безбедносна политика (БЦБП), (2021), Неостварување на заложбите: како владите од западниот балкан се борат против организираниот криминал, (посетено на 01.10.2021, достапно на <http://radar.bezbednost.org/uploads/2021/04, стр. 70 -76>

Откъс от трета глава

Балканите са транзитен регион за незаконни дейности на организираната престъпност, повечето от горещите точки на организираната престъпност са места, където човек може просто да влезе или излезе – с други думи, пристанища, летища, гранични пунктове или по-широки гранични региони. Освен това има горещи точки по главните магистрали, които са транзитни пътища (север-юг и изток-запад), както и местата, където се пресичат главните пътища. В някои случаи горещите точки се намират в отдалечени райони: по слабо наблюдаваните граници или – в случая на някои нарколаборатории – в изолирани селски райони. Организираните престъпни групи от Западните Балкани сега са ключови играчи в различни области на контрабанда в Западна Европа, Латинска Америка и Южна Африка. Западните Балкани са кръстопът за търговията с много незаконни стоки и географски център за трафик на мигранти, опитващи се да влязат в Западна Европа. Докато тези факти са добре известни, информацията за размера на пазарите и потенциалните печалби е по-малко очевидна.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Организираната престъпност е една от основните заплахи за сигурността на хората. Той е заплаха за държавната сигурност, но също така възпрепятства социалното, икономическото, политическото и културното развитие на дадена страна и атакува обществени, финансови и институции за сигурност. За ефективната борба за потискането му са необходими национална и глобална стратегия и действие. Това предполага максимално ангажиране на субектите за борба с организираната престъпност на ниво не всяка държава, а и международната общност, едновременно и конкретно.

Днес международната общност има ясен глобален подход за ефективна борба с транснационалната организирана престъпност в областта на превенцията и предприемане на ефективни мерки срещу транснационалната организирана престъпност и укрепване на трансграничното сътрудничество с цел преследване и потискане на организираната престъпност. Конвенцията на ООН срещу транснационалната организирана престъпност представлява крайъгълен камък в реорганизацията на националните усилия за създаване на институционални основи за ефективно потискане на организираната престъпност.

Днес организираната престъпност идва от всяка част на света. Организираната престъпност за организациите, които се занимават с този вид дейност, е много печеливша дейност, тъй като престъпните дейности генерират приходи, чиято стойност се оценява на стотици милиарди долари.

Организациите, които извършват дейности в областта на организираната престъпност, са гъвкави, иновативни и устойчиви. Те работят като мрежи от организации, които са ориентирани към печалбите, постоянно търсят нови възможности и действат в различни държави и извън държавните граници. Мрежите на организираната престъпност са чувствителни към тактиките, прилагани от компетентните институции, имат високо ниво на познания и опит от бизнес практиките и демонстрират висока степен на устойчивост на традиционните намеси и реакции на властите и институциите срещу организираната престъпност.

За да можем успешно да отговорим на предизвикателствата на организираната престъпност, е необходимо да имаме пълна представа за това как действа организираната престъпност, кои са областите и средствата, които използва и кои тактически средства да прилага при разузнаване и провеждане на разследване. процедури. Необходимо е също да се осигури силна правна и законодателна подкрепа и да се създадат условия за пълно прилагане на законите, да се определят целеви приоритети в борбата с организираната престъпност и да се включат повече законови правомощия за борба с организираната престъпност. Трябва също така да се изградят смесени мултиагентски или институционални екипи и да се определят рамки за действие и стратегии.

V ИЗПОЛЗВАНЕ НА НАУЧНИТЕ И ПРАКТИЧЕСКИ РЕЗУЛТАТИ

Приноси

1. Предложен модел за подобряване на възможностите за осигуряване на ефективна система от ефективни финансови и правни мерки и за по-ефективна борба с организираната престъпност.
2. Предлага се нов концептуален модел на система от мерки и дейности за успешна борба с организираната престъпност.
3. Предложен набор от превантивни финансови мерки срещу организираната престъпност.
4. Предложен набор от репресивни финансови мерки срещу организираната престъпност.
5. Разработени мерки за ранно разкриване и идентифициране на причините за организираната престъпност и предприемане на финансови мерки за предотвратяване на организираната престъпност,
6. Предложени и разработени финансови мерки за предотвратяване на организираната престъпност чрез високотехнологични комуникационни системи.
7. Методите и аспектите на оптимизиране и функциониране на системите за борба с организираната престъпност са изследвани и емпирично доказани,
8. Проведени са изследвания за подобряване на координацията и сътрудничеството между компетентните държавни органи при събирането на разузнавателна информация за борба с организираната престъпност.

За постоянен мониторинг на организираната престъпност трябва да се изучават публикуваните като информация данни:

- Обединените нации,
- Международни финансови и правни институции,
- Международни организации за борба с престъпността и прането на пари.

СПИСЪК НА ПУБЛИКАЦИИ, СВЪРЗАНИ С ДИСЕРТАЦИЯТА

1. Legal and financial aspects of the fight against organized crime.
2. Analysis of the situation and financial challenges of organized crime in the context of globalization.
3. Legal frameworks for fight against organized crime.

СПИСЪК НА ЦИТИРАНАТА ОТБРАННА ЛИТЕРАТУРА

1. A European Action Plan for fighting organised crime corruption and money laundering, (2021), <https://www.eppgroup.eu> › newsroom › news › a-europ.
2. Activities of the Criminal Groups in Kosovo & Metochia and Independence of the Province, (2021), <http://pdc.ceu.hu> › archive
3. Albanian mafia: the dangerous myth that distorts our view of the global drugs trade, (2019), <https://theconversation.com> ›
4. An Overview of Organized Crime Threat Assessments, (2021), <https://www.ipinst.org> › uploads › publications › i.
5. Attina, F., (2021), Globalization and crime - The emerging role of international institutions, Department of Political Studies - University of Catania, <http://aei.pitt.edu> › jmwp07.
6. Balkan Gangs Are Now Leading Global Smugglers, Report, (2020), <https://balkaninsight.com> › ba.
7. Bankov, S., (2020), Fight against Organized Crime in Bulgaria. Legal Problems and the Need to Improve the Interaction between Law Enforcement Agencies, <https://sciendo.com> › article,
8. Barnato, K., Schlotterbeck, B., (2013), Organized crime: World's most lucrative criminal activities, <https://www.cnn.com> › Orga.
9. Белградски центар за безбедносна политика (БЦБП), (2021), Неостварување на заложбите: како владите од западниот балкан се борат против организираниот криминал, <http://radar.bezbednost.org> › uploads › 2021/04
10. България се нареди на 10 място в Европа по организирана престъпност, (2021), <https://www.investor.bg> › byl.
11. Binder, D., (2021), 269 Organized Crime in the Balkans | Wilson Center, <https://www.wilsoncenter.org> ›
12. Bulgarian Organised Crime Threat Assessment 2020 - Event <https://csd.bg> › events › bulgarian-organised-crime-thre.
13. Combating Transnational Organised Crime - UNODC, (2021), <https://www.unodc.org> › topics
14. Cooperation in the fight against organized crime must exceed regional borders, Newsletter 3/2010 - our South East Europe, www.rcc.int/.../cooperation-in-the-fight-ag.

15. Council Decision of 6 April 2009 Establishing Europol, Official Journal of the European Union L (121) 2009-05-15, <https://eur-lex.europa.eu> › ALL
16. Crime Prevention History And Theory - SlideShare, (2006), <https://www.slideshare.net> › NCPC › crime-prevention-
17. Criminal organizations and Judiciary Power - SciELO, (2021), <https://www.scielo.br> ›
18. Criminality in Bulgaria - The Organized Crime Index, (2021), <https://ocindex.net> › country › Bulgaria
19. Dininio, P., (2019), Fighting Organized Crime: What Works in Law Enforcement and Beyond, <https://sites.tufts.edu> › ihs › fighting-organized-crime-w.
20. Document on priority policies in the field of public order and security - “Serving the citizens, enforcing the law”, (2017), <http://www.mb.gov.al> › uploads › 2018/02 › DO
21. Dininio, P., (2019), Fighting Organized Crime: What Works in Law Enforcement and Beyond, Views 1 Comment Challenging the Status Quo, Integrating (Anti-) Corruption, (пристапено на 28.09.2021), расположено на: <https://sites.tufts.edu> › ihs › fighting-organized-crime-wha
22. EU criminal law helps to prevent and punish serious offences, (2021), <https://eu.pravo.hr> › repository › EU_CrimLaw
23. Europol: Organized Crime the Biggest Security Challenge Facing the EU, (2021), <https://www.hstoday.us> › eur.
24. Europol's SOCTA 2021 - eucrim, (2021), <https://eucrim.eu> › news › eur..
25. EU serious and organised crime threat assessment (SOCTA) 2021, (2021), <https://eudebates.tv> › debates.
26. Europol's SOCTA 2021 - eucrim, <https://eucrim.eu> › news › eur.
27. Fight against organised crime: New 5-year strategy for boosting cooperation across the EU and for better use of digital tools for investigations, (2021), <https://ec.europa.eu> › detail,
28. Fortune 5: The Biggest Organized Crime Groups in the World, (2014), <https://finance.yahoo.com> › news › fortune-5-biggest-org.
29. Главна дирекция „Борба с организираната престъпност, (2021), <https://www.netlaw.bg> › bg
30. Giatzidis, E., (2007), The Challenge of Organized Crime in the Balkans and the Political and Economic Implications, <https://www.tandfonline.com> › ... › Volume 23, Issue 3,
31. Globalization and Organized Crime: Challenges for International Cooperation, (2016), <https://www.bakerinstitute.org> › files
32. Globalization and Transnational Crime - E-International, (2021), <https://www.e-ir.info> › 2020/09/16 › globalization-and-tra

33. Handbook on the Crime Prevention Guidelines: Making them work, (2020), https://www.unodc.org › pdf › criminal_justice
34. Havocscope Country Risk Ranking, (2021), <http://www.havocscope.com/country-profile/>
35. How Globalization Affects Transnational Crime - Council on Foreign Relations, <https://www.cfr.org › blog>,
36. Institutions Combating Corruption and Organized Crime, (2021), <https://euralius.eu › Laws ,Amended by law no 47/2021, dated 23.3.2021>
37. Kings of cocaine: how the Albanian mafia seized control of the UK drugs trade. The Guardian, (2021), https://en.wikipedia.org › wiki › Albanian_mafia, cтp.1
38. Krasniqi, K., (2016), Organized Crime In The Balkans, University of Peje, Kosovo, European Scientific Journal July 2016 edition vol.12, No.19 ISSN: 1857 – 7881 (Print) e - ISSN 1857- 7431, <https://eujournal.org › esj › article › viewFile>
39. Law Dictionary: (2021), [What is Organized Crime? Definition of Organized Crime \(Black's Law Dictionary\)](http://thelawdictionary.org/organized-crime/), thelawdictionary.org/organized-crime/
40. Legal and institutional framework in the fight against drug trafficking, (2019), <https://www.ejtn.eu › PageFiles › TH-2019-01 TE>.
41. Legal Responses to Global Crime, PowerPoint Presentation, (2021), <http://studylaw.uniroma3.it › getFile>
42. Madzharov, E. A., (2021)., An attempt to summarize the psychological portrait of perpetrators of organized crime, Academy of the Ministry of the Interior, Sofia, Republic of Bulgaria, <https://stumejournals.com › confsec › 158.full.pdf>
43. Mafia and Organized Crime in Europe - Il Fatto Quotidiano, (2018), <https://www.ilfattoquotidiano.it › longform › map>
44. Mejdini, F., (2021), Albania's Key Position in Global Drug Trafficking, <https://www.ispionline.it › alb>.
45. Money Laundering: The Case of Albania - IFSH, (2018), https://ifsh.de › english › Fink_Baumeister_Muco
46. National Strategic Document, (2019); <http://fiu.gov.al › wp-content › uploads › 2019/02>
47. NGO: Transnational Organized Crime Groups Make US\$ 2.2, (2021), <https://www.occrp.org › daily>
48. Национална стратегия за превенция и противодействие на корупцията (2021 - 2027 г.), (2021), <https://www.strategy.bg › View>
49. Organized Crime Defined, (2021), <http://www.organized-crime.de › OCDEF1>
50. Organized Crime Defined, (2021), <http://www.organized-crime.de>
51. Organized Crime: Encyclopedia of Crime and Justice | 2018 | SACCO, VINCENT F., www.encyclopedia.com › › Law › Crime and Law Enforcement
52. Organized Crime in Bulgaria: Markets and Trends - Policy , (2007), <http://pdc.ceu.hu › archive>

53. Organised crime in the European Union - Movimento Europeo, (2015), <https://www.movimentoeuropeo.it> › images › Org.
54. Organized Crime in The Balkans Lawyer - Boyle and Jasari, (2021), <https://dennisboylelegal.com>
55. Organized Crime In The Balkans - European Scientific Journal, (2016), <https://eujournal.org> › esj › article › viewFile.
56. Organized Crime Module 2 Key Issues: Legal Definitions , (2021), <https://www.unodc.org> › lega.
57. Organized Crime Module 7 Key Issues: Enterprise or Business, (2021), <https://www.unodc.org> › ente.
58. Organized Crime: Unated Nations Office on Drugs and Crime, (2021), <https://www.unodc.org> › intro
59. Organized crime has globalized and turned into a security threa, (2021), <https://www.unodc.org> › June
60. Organized Crime Module 4 Key Issues, (2021), <https://www.unodc.org> › module-4 › key-issues › intro.
61. Организираната престъпност в България: Пазари и тенденции, (2020), <https://microslushalka.eu> › 30.
62. Оценка на заплахите от организирана престъпност в България 2020, (2020), <https://csd.bg> › publications › publication › bulgarian-o.
63. PowerPoint Presentation - the United Nations, (2021), <http://dag.un.org> › handle › PPT Corruption - PPT
64. Preventive legal measures against organised crime - Organised crime – Best Practice Survey n°9, (20130, <https://www.coe.int> › organisedcrime, PDF
65. Rama, I., (2021), Overview of the Characteristics of the Albanian Organized Crime - Development Trends Over the Years, <http://www.richtmann.org> ›,
66. Република Македонија, Министерство за внатрешни работи, Проценка на закани од сериозен и организиран криминал, (2015), <https://polis.osce.org> › file › download,
67. Sabatino. M., (2016), The processes of globalization and transnational organized crime, <https://www.researchgate.net> ›
68. Sociology Essays - Causes of Organized Crime, (2015), <https://www.ukessays.com> ›
69. Serious and Organised Crime Threat Assessment (SOCTA), (2021), <https://www.europol.europa.eu> › socta-report
70. Spot Prices: Analyzing flows of people, drugs and money in Western Balkans, (2021), <https://globalinitiative.net> › w.
71. Стратегия за превенция на престъпността 2012 - 2020 г. <https://www.mvr.bg> ›
72. Стратегия за превенция на престъпността 2012 - 2020 г., <https://www.mvr.bg> › strategicheskidokumenti › с.

73. The burgeoning Balkan-Latin American crime nexus threatening the Balkans' future, (2020), <https://www.aei.org> › the-bur,
74. The effect of globalization on the national criminal law systems, (2018), <https://digitalcommons.unl.edu> › cgi › viewcontent
75. The involvement of transnational organized crime in illicit, (2021), <https://www.unodc.org> › treaties › organized_crime- PPT
76. Transnational Crime and the Developing World, (2017), <https://www.gfintegrity.org> › uploads › 2017/03 › T.
77. Transnational organised crime - Department of Conferences, (2021), <http://scm.oas.org> › pdfs, PPT
78. Transnational organized crime threat assessments - UNODC, <https://www.unodc.org> › unodc.
79. Transnational Organized Crime: A Growing Threat to National and International Security, <https://obamawhitehouse.archives.gov> ›
80. UNODC Objectives, (2015), <https://www.eiseverywhere.com> › file_uploads PPT
81. United Nations: Conference of the Parties to the United Nations Convention against Transnational Organized Crime, 4 July 2014, Ensuring effective implementation of the United Nations Convention against Transnational Organized Crime and the Protocols thereto, slideplayer.com/slide/743097
82. United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances, (2021), <https://www.emcdda.europa.eu> ›
83. United Nations Convention against Corruption - United Nations Office on Drugs and Crime Division for Treaty Affairs, (2021), <https://www.unodc.org> › CAC
84. UNODC and Organized Crime, (2021), <https://www.unodc.org> › intro
85. United Nations : Conference of the Parties to the United Nations Convention against Transnational Organized Crime, 4 July 2014, Ensuring effective implementation of the United Nations Convention against Transnational Organized Crime and the Protocols thereto, slideplayer.com/slide/743097
86. United States Department of State, Bureau of International Narcotics and Law Enforcement Affairs, International Narcotics Control Strategy Report, Volume II, Money Laundering, (2020), <https://www.state.gov> › Tab-2-INCSR-Vol-2-508
87. Щерионов, А., (2021), Организираната престъпност в България: възникване, теоретична обосновка и практически проявления на явлението, <https://geopolitica.eu> › 3392-
88. Закон за министерството на вътрешните работи; Обн. ДВ. бр.53 от 27 Юни 2014г., изм. и доп. ДВ. бр.85 от 2 Октомври 2020г., доп. ДВ. бр.20 от 9 Март 2021г.

ДЕКЛАРАЦИЈА ЗА ОРИГИНАЛНОСТ И ДОВЕРБА

(според чл. 27, став 2 од ЗП на ЗРАСРБ)

От магистър **Юлинда Шехай**, докторант на самостоятелна подготовка във Висше училище по застраховане и финанси – София.

Декларирам, че представената от мен дисертация на тема **„Финансови и правни аспекти на борбата с организираната престъпност в света и балканските страни България, Албания и Северна Македония“** за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ е оригинална статия и съдържа резултати, получени от моите изследвания, с подкрепата и помощта на моя ръководител.

Декларирам, че резултатите, получени, описани и/или публикувани от други учени, са правилно цитирани в библиографията, предмет на изискванията за авторско право.

Уведомен съм, че при установяване на плагиатство в представената дисертация комисията по защита има право да я отхвърли.

Декларирам, че дисертацията не е защитавана в други университети, институти и други висши учебни заведения за придобиване на образователна и научна диплома.

Скопие,

Декларатор:

Julinda Shehaj, MSc